

مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ + نرخ، معافیت و زمان ثبت اظهارنامه

مالیات بر ارزش افزوده (VAT (Value Added Tax) یا مالیات بر مصرف یکی از انواع مالیات غیرمستقیم است که در ازای ارزش افزوده‌ای ایجاد شده طی مراحل مختلف تولید، گرفته می‌شود. مصرف‌کننده نهایی محصول، این مالیات را پرداخت می‌کند. با توجه به قوانین فعلی کشور در امور مالیاتی نحوه ثبت این مالیات به صورت خوداظهاری و مهلت ثبت اظهارنامه مالیاتی آن تا 15 روز پس از پایان هر فصل است.

مالیات یکی از اصلی‌ترین راه‌های کسب درآمد دولت‌ها به شمار می‌رود و مبالغ جمع‌آوری شده از این طریق صرف ارائه خدمات به شهروندان می‌شود. ارزش افزوده چیست که مالیات به آن تعلق می‌گیرد؟ ساده‌ترین تعریف برای ارزش افزوده به این صورت است:

(هزینه تولید کالا یا ارائه خدمت) _ (قیمت نهایی محصول یا خدمت) = ارزش افزوده

انواع مالیات به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم از سوی دولت اخذ می‌شود. اخذ مالیات مستقیم به این ترتیب است که از درآمد یا دارایی افراد و بدون واسطه از سوی دولت دریافت می‌شود. مالیات بر درآمد حقوق و مشاغل، مالیات بر درآمد املاک و دارایی‌ها از مالیات‌های مستقیم هستند. مالیات بر مصرف و فروش کالا و خدمات و

مالیات بر ارزش افزوده از مالیات‌های غیرمستقیم هستند و توسط مصرف‌کنندگان نهایی کالا یا خدمت پرداخت می‌شوند.

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

هدف مالیات بر مصرف

ارزش افزوده نشان‌دهنده ارزشی است که طی فرایند تولید به مواد اولیه یک محصول اضافه می‌شود. دولت به عنوان تأمین‌کننده بستر اولیه برای تولید بر قیمت نهایی محصول مالیات تعیین می‌کند تا از این درآمد برای توسعه و راحتی بیشتر شهروندان استفاده کند. اهدافی که برای مالیات بر مصرف در نظر گرفته شده است، عبارتند از:

- افزایش درآمد دولت از طریق اخذ مالیات و به مصرف رساندن مالیات در خدمت‌رسانی بهتر به شهروندان
- تنظیم مصرف عموم جامعه و ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضای کالا و خدمات
- اصلاح تقاضای کالاها و خدمات لوکس و ایجاد زمینه برای تأمین کالاهای اساسی و پرمصرف

نرخ مالیات بر ارزش افزوده برای محصولات و کالاهای مختلف

ارزش افزوده، ارزش یا افزایش قیمتی است که طی مراحل تولید کالا یا خدمت به وجود می‌آید و به ارزش یا همان مبلغ و قیمت آن محصول و خدمت اضافه می‌شود. طی مرحله تولید به واسطه عملیاتی که انجام می‌شود و یا تغییراتی که بر مواد اولیه محصول اعمال می‌شود، میزان ارزش تولید نهایی افزایش یافته و مشمول مالیات می‌شود.

این مالیات در ابتدای هر سال توسط سازمان مالیاتی کشور بررسی و نرخ مصوب آن اعلام می‌شود.

سازمان مالیاتی کشور تعیین‌کننده نرخ انواع مالیات و مواردی است که مالیات به آنها تعلق می‌گیرد. برخی کالاها یا خدمات از نرخ مالیات بالاتر یا پایین‌تری برخوردار خواهند بود. حدود مالیات ارزش افزوده در سال 1403 با نرخ 10 تعیین شده است که نسبت به گذشته یک درصد افزایش داشته است.

این یک درصد افزایش مالیات صرف طرح‌های توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل، آبرسانی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اولویت بازسازی، نوسازی و تجهیز مدارس و دانشگاه‌ها می‌شود.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص

همان‌طور که پیش از این عنوان شد، برخی از کالاها مالیاتی بیشتر از نرخ مصوب عمومی را به خود اختصاص می‌دهند. این موارد در دسته کالاهای خاص قرار می‌گیرند و لیست آنها در ادامه آورده می‌شود:

- سیگار، توتون و تنباکوی وارداتی با 65% مالیات
- سیگار، توتون و تنباکوی تولید داخلی نشان بین‌المللی و تصویب هیئت وزیران با 40% مالیات
- نوشیدنی‌های قندی گازدار و بدون گاز و کالاهای مضر و آسیب‌رسان به سلامتی وارداتی با 36% مالیات و تولید داخلی با 16%
- توتون فراوری شده وارداتی با 35% مالیات
- بنزین و سوخت هواپیما با 30% مالیات

- سیگار، توتون و تنباکوی تولید داخل با 25 % مالیات
- فراورده‌هایی نظیر گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع با 15% مالیات
- توتون خام وارداتی با 10 % مالیات

برخی از اقلام خوراکی و کالاهای اساسی نظیر گندم، جو، حبوبات، برنج، شکر خام، دانه‌های روغنی، ذرت، کنجاله سویا، روغن خام، گوشت قرمز و گوشت مرغ مالیاتی تنها برابر با نرخ 1 % برای مصرف‌کننده داخلی خواهند داشت.

معافیت مالیاتی ارزش افزوده شامل چه مواردی است؟

برخی از کالاها و خدمات از مالیات معاف شده‌اند، یعنی عرضه یا واردات آنها بدون اخذ مالیات انجام خواهد شد. این موارد عبارتند از:

- خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق و موارد مشمول مالیات مستقیم
- انواع خدمات پژوهشی و آموزشی
- تجهیزات ناوبری هوانوردی مخصوص فرودگاهی
- اقلام دفاعی نظامی، انتظامی و امنیتی
- کتاب، مطبوعات، دفتر و انواع کاغذ که به مصرف مطبوعات می‌رسند
- فرش دستباف
- محصولات کشاورزی فرآوری نشده
- انواع سم، کود، بذر و نهال

- دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و کرم ابریشم
 - خوراک دام و طیور
 - آرد نانوائی، نان، گوشت، برنج، شیر، پنیر، حبوبات، قند، شکر، شیر خشک و روغن نباتی
 - انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی و خدمات درمانی و توانبخشی و حمایتی
 - کالای همراه مسافران که به مصرف شخصی می‌رسد (حد معافیت این کالاها اعلام شده است)
 - هدایایی که به وزارت‌خانه‌ها و مؤسسات یا نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی اهدا می‌شود
 - اموال غیرمنقول
 - خدمات بانکی، اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز، صندوق تعاون، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری
- به این ترتیب تولیدکنندگان و ارائه‌دهندگان این موارد نیازی به ثبت اظهارنامه مالیاتی برای ارزش افزوده ندارند و از معافیت برخوردارند.

چه مشاغلی شامل پرداخت مالیات بر ارزش افزوده هستند؟

فروشنندگان انواع مواد غذایی و خوراکی، قهوه فرآوری شده، کاکائو، نسکافه، پودر و خمیر مواد، ادوات و آلات موسیقی، لوازم آرایشی، تجهیزات آرایشگاهی و آرایشی، عطر و ادکلن، فروشنندگان حیوانات اهلی و تجهیزات مرتبط با حیوانات اهلی، فروشنندگان انواع عینک آفتابی و لنزهای تماسی، مشاوران فنی، ارائه‌کنندگان خدمات اخذ پذیرش تحصیلی و مشاوره، خدمات ماساژ، خدمات طرح و بهره‌برداری از معادن، خدمات برگزاری مجالس، سمینار، همایش، کنفرانس، فروشنندگان ضایعات فلزی، تجهیزات حفاظتی و موارد متعدد عام و خاص دیگر مانند تمامی واردکنندگان، صادرکنندگان، کارخانه‌های تولیدی و صنعتی، کارگاه‌ها، دفاتر خدمات حسابداری و حسابرسی،

ارائه‌دهندگان خدمات مدیریتی، ارائه‌دهندگان خدمات انفورماتیک و رایانه‌ای، هتل‌ها و انواع اقامتگاه‌های مهمان‌پذیر، نمایندگان مؤسسات خارجی و داخلی، فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای، فروشندگان طلا و جواهر، نمایشگاه‌های خودرو و معاملات املاک، صاحبان دفاتر رسمی، سینماها، مکان‌های گردشگری و تفریحی و سرگرمی و موارد متعدد دیگر مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده هستند.

سامانه مالیات بر ارزش افزوده

مودیان مالیات باید کد اقتصادی دریافت کرده باشند تا بتوانند وارد سامانه شوند و اظهارنامه خود را ثبت کنند. برای ثبت نام اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقیقی لازم است تا در سامانه یکپارچه مالیات ارزش افزوده به نشانی www.evat.ir پروفایلی ایجاد شود. همه مودیان مالیاتی ملزم به ثبت پروفایل و مراجعه به سامانه برای روش خوداظهاری مالیاتی هستند. تمام موارد به صورت الکترونیکی انجام می‌شود.

زمان ثبت اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده

بر اساس قانون تصویب شده مودیان موظف هستند هر سه ماه یکبار یعنی در پایان هر فصل به سامانه مالیات مراجعه کرده و اظهارنامه مالیاتی خود را ظرف 15 روز به ثبت برسانند. یعنی این مهلت تا پانزدهم ماه اول هر فصل برای مودیان مشخص شده است.

پس از پایان این مهلت امکان ویرایش و اصلاح اظهارنامه در سامانه وجود دارد و این قابلیت تا قبل از شروع دوره ثبت اظهارنامه فصل بعد فعال است.

راهکار مدیریت مالی دیدگاه در پرداخت مالیات

با توجه به حساسیت دولت در نظارت بر منابع درآمدی هر گونه کوتاهی و خطا در فرایند پرداخت انواع مالیات منجر به پیامدهای ناخوشایندی خواهد شد که اصلاح و پیگیری آنها در روند تولید و امور مالی تحمیل کننده خسارت خواهد بود. به همین منظور استفاده از راهکارهای هوشمند و نرم افزارهای یکپارچه مالی و مالیاتی کمک می کنند تا علاوه بر اطمینان از صحت محاسبات، تطبیق با شرایط و اطلاعات به روز مالیاتی نیز تضمین شود.

راهکار مالی دیدگاه مجموعه ای از نرم افزارهای کاربردی در حوزه امور مالی است که شرایط یکپارچگی تبادل اطلاعات را فراهم می کند. به این ترتیب عملیات تخصصی در سیستم های مالی انجام شده و امکان استفاده از محصولات و کاربردهای متعددی نیز وجود دارد.

نرم افزارهای این راهکار جامع شامل نرم افزار حسابداری شرکتی، نرم افزار خزانه داری، نرم افزار بهای تمام شده، نرم افزار درآمد و چندین نرم افزار مالی و حسابداری پرکاربرد است که تمامی عملیات مربوط به بخش حسابداری و مالی و امور مالیاتی هر بنگاه اقتصادی را پشتیبانی و تأمین می کند.

گواهی ارزش افزوده

شرکت ارائه دهنده کالا یا خدمات مجاز است که قیمت کالا یا خدمات خود را متناسب با فرایند تولید محصولات تعیین و درصدی از سود حاصل از فروش این تولیدات و

خدمات را به دولت پرداخت کند. فقط شرکتهایی می‌توانند از مشتریان مالیات بر مصرف بگیرند که گواهی ارزش افزوده از سوی دولت دریافت کرده باشند. این گواهی محدودیت زمانی دارد و باید در مواقع مقرر تمدید شود.

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

سخن پایانی

مالیات بر ارزش افزوده یک ابزار درآمدی برای دولت در سیاست‌های مالی است. مالیات بر مصرفی که از سوی دولت اخذ می‌شود به مصارف عمومی می‌رسد و صرف تأمین هزینه‌های عمومی می‌شود. این مالیات نقش مهمی در اقتصاد دولت و اداره کشور دارد. این مالیات مختص کشور ما نیست و تمام دولت‌ها از این بازوی درآمدی استفاده می‌کنند.

از سوی دیگر این مالیات باعث افزایش قیمت، کاهش مصرف، تنظیم مصرف، ایجاد تعادل بین حجم عرضه و تقاضا، افزایش درآمد دولت و بهبود وضعیت عمومی شهروندان می‌شود.